

Oponentní posudek na disertační práci

Téma práce: Mezinárodní aspekty daňového plánování podniků

Autorka práce: Ing. Vít Jedlička

Oponent: doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.

Rozsah práce: 112 stran

a) Aktuálnost tématu disertační práce

Podniky musí reagovat na měnící se podmínky a stále zvyšovat konkurenceschopnost, aby obstály na trhu. Neoddělitelnou součástí dnešních systémů řízení, které jsou orientovány na dosahování podnikatelské výjimečnosti, je plánování a řízení finanční výkonnosti, které je standardně založeno na komplexním, systematickém a pravidelném přezkoumávání činností a finančních výsledků podniku. Jednou z mála možností, jak zvyšovat hospodářský výsledek podniku je stále zaměření se snižování nákladů. Nejedná se pouze o výrobní náklady, ale i administrativní náklady, do kterých můžeme zařadit placené daně. Disertační práce se zabývá problematikou mezinárodního daňového plánování a jeho vyžívání v rámci řízení podniku. Takto zaměřená disertační práce se soustřeďuje na problematiku, jejíž aktuálnost, důležitost a praktický dopad je nesporný. Z tohoto důvodu považuji předloženou disertační práci s řešením uvedené problematiky z hlediska teorie i praxe za velmi potřebnou.

b) Stanovené cíle a použité vědecké metody

Vymezení cílů práce je věnována druhá kapitola. Hlavním cílem disertační práce je vytvoření modelu daňové zátěže společností působících v České republice a vymezení významnosti proměnných souvisejících s daňovým plánováním. Zaměření modelu je zjistit, jakým způsobem české společnosti snižují svou daňovou povinnost a jaký vliv hraje vlastnictví české společnosti vlastníky z daňového ráje. K dosažení hlavního cíle bylo vhodně formulováno šest dílčích cílů, které ovlivnily další strukturu disertační práce.

Současný stav poznání sloužil autorovi pro stanovení čtyř hypotéz. V páté kapitole je vysvětlení, proč je příslušná hypotéza přijata či zamítnuta v souvislosti k zjištěným výsledkům disertační práce.

Metodám použitým pro zpracování disertační práce je věnována třetí kapitola. Ze stanovených cílů autor rozdělil použité metody do dvou částí, kde první se týká identifikace

daňových rájů a druhá na vytvoření modelu určujícího determinanty daňové zátěže. Pro identifikaci daňových rájů využil shlukovou analýzu, kde použil pro porovnání výsledků Wardovu metodu a metodu k-průměru. Pro model daňové zátěže využil model vícenásobné regrese „Pooled OLS“. Pro určení, zda datový soubor provází fixní nebo náhodné efekty použil Hausmanův test. Po prostudování disertační práce lze konstatovat, že k dosažení stanovených cílů autor vybral a aplikoval vhodné metody vědecké práce.

c) Struktura práce

Disertační práce obsahuje 112 stran bez příloh. Práce má logickou strukturu a obsahuje všechny kapitoly, které jsou standardem pro tento typ prací, tj. stanovení cílů, současný stav vědeckého poznání, metodiku disertační práce, prezentaci vlastního výzkumu, shrnutí a zhodnocení přínosů práce.

Po analýze současného stavu poznání zkoumané problematiky následuje kapitola formulování cílů práce a metod použitých k jejich dosažení. Autor nejprve určuje podstatu daňového plánování a po té omezování daňového plánování. Následuje zaměření na měření daňové konkurenceschopnosti, měření daňového zatížení a identifikace daňových rájů. Zaměřuje se na daňové plánování nejen v podmínkách českých podniků a na jeho odezvu v rozhodování managementu.

Ve čtvrté kapitole identifikuje daňové ráje a vytváří model daňové zátěže. V následující kapitole jsou prezentovány výsledky stanoveného modelu daňové zátěže, kde také analyzuje panelová data přes hromadnou regresi, panelovou regresi s fixními efekty a panelovou regresi s náhodnými efekty. Lze tedy konstatovat, že výzkumem uvedeným v této kapitole byl naplněn hlavní cíl disertační práce. V závěru disertační práce autor formuluje doporučení a možnosti dalšího výzkumu.

d) Výsledky a přínosy disertační práce, splnění cíle

Přínos disertační práce lze spatřit jednak v oblasti hlubší analýzy a kritického zhodnocení české a zahraniční literatury. Ve vytvoření modelu daňové zátěže společností působících v České republice a vymezení významnosti proměnných souvisejících s daňovým plánováním. Vzhledem k počtu studií, které se problematice mezinárodního daňového plánování a jeho vyžívání v rámci řízení podniku věnovaly, lze poznatky prezentované v kontextu této disertační práce považovat za přínosné z hlediska rozvoje současné úrovně poznání. V disertační práci autor poukázal na významnost jiných determinantů daňového zatížení, než ukazují dosavadní výzkumy, a to na ukazatel rentability aktiv a na podíl zásob v souvislosti s velikostí majetku podniku. Autorův vytvořený model lze považovat za východisko pro další

výzkum v oblasti determinantů daňového zatížení nejen v českých podmínkách. Cíle disertační práce byly splněny.

e) Formální úprava a jazyková úroveň

Disertační práce je po formální úrovni zpracována pečlivě a text je uspořádán přehledně. Jazyková úroveň a odborný styl práce jsou na dobré úrovni a odpovídající vědecké stati. V textu uvedené tabulky a obrázky jsou pochopitelné a vzhledem k obsahu díla relevantní. Použité literární zdroje jsou řádně citovány.

Předložená disertační práce se zabývá aktuálním tématem a přináší nové poznatky ve zkoumané oblasti. Cíle, které byly vytyčeny v práci, byly splněny. Závěrem mohu konstatovat, že disertační práce pana Ing. Víta Jedličky splňuje požadavky kladené na disertační práce, a proto ji **doporučuji k obhajobě**.

Otázka:

1. Můžete prosím říci, o jaké další determinanty by bylo vhodné rozšířit model při budoucím výzkumu?
2. Jaké spatřujete rozdíly u jednotlivých kategorií společností zabývajících se výrobou při plánování daňové zátěže?

Po úspěšné obhajobě a zodpovězení položených otázek doporučuji udělit panu Ing. Vítu Jedličkovi **titul Ph.D.**

V Brně dne 30. srpna 2019

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.

Ústav financí

Fakulta podnikatelská

Vysoké učení technické v Brně

Oponentský posudek na disertační práci

Název práce: Mezinárodní aspekty daňového plánování podniků

Autor: Ing. Vít Jedlička

Oponent: prof. Ing. Ladislav Hájek, CSc., Fakulta informatiky a managementu, UHK

1. Zhodnocení významu disertace pro obor

Téma disertace je v souladu se studijním oborem *Management (studijní program Ekonomika a management)*. Předkládaná práce má celkem *112 stránek*. V textu práce je dále zařazeno *10 obrázků*. Jde převážně o vlastní zpracování autora, který čerpá z rozsáhlých literárních a internetových zdrojů (seznam literatury má 117 položek), jež zahrnují i nejnovější zdroje včetně materiálů mezinárodních institucí. *Práce je po stránce odborného jazyka a formální úpravy na vysoké úrovni.*

V seznamu publikací autora je uvedeno 16 titulů (5 autor, 11 spoluautor), z nichž většina souvisí přímo s tématem disertační práce.

2. Postup řešení problému, použité metody a splnění stanoveného cíle

Předkládaná disertační práce má po stránce obsahové logickou strukturu. Výklad postupuje od vymezení obecných pojmů a teoretických východisek (1. kapitola) k definování cílů práce (2. kapitola) a stanovení použitých metod (3. kapitola) až ke konkrétním problémům identifikace daňových rájů, vytvoření modelu daňové zátěže a jeho výsledků (4. a 5. kapitola). V kapitole 3.1 (Metody pro identifikaci daňových rájů) se autor odvolává na kapitolu 1.3.3 (správně jde o kapitolu 1.4.3), v které uvádí celou řadu různých přístupů k vymezení daňových rájů.

V poslední 6. kapitole porovnává autor vlastní výsledky s dosavadními výzkumy, upozorňuje na konkrétní omezení modelu z hlediska interpretace výsledků a možnosti dalšího zaměření výzkumu v budoucnosti.

Hlavním cílem disertační práce bylo „...*vytvoření modelu daňové zátěže společností působících v ČR a vymezení významnosti proměnných souvisejících s daňovým plánováním*“. K naplnění hlavního cíle autor definoval 6 dílčích cílů a 4 hypotézy. *Cíl disertace byl splněn, ze 4 hypotéz byla jedna potvrzena a zbývající zamítnuty s odpovídajícím zdůvodněním.*

3. Výsledky disertace a konkrétní přínos autora disertace

Disertace vychází z rozsáhlé literatury teorie daní, ale přináší i ucelený přehled o problematice *daňových rájů v souvislosti s daňovým plánováním. Teoretickým přínosem je rozpracování metody identifikace daňových rájů v EU s vymezením jejich hlavních charakteristických znaků. Jde o modifikaci a aplikaci dosavadního přístupu na podmínky zahraničních společností, které působí v ČR. Výsledky disertační práce ukazují preferenci zahraniční mateřské společnosti s tím, že model je vhodné rozšířit o další aspekty podnikání z pohledu českých společností (informací o ziskovosti podniku, struktuře aktiv a oboru podnikání).*

Praktickým přínosem disertace jsou konkrétní poznatky a postupy využívání daňového plánování a daňových rájů v podmínkách ČR nezávisle na tom, v které zemi je sídlo vlastníka firmy. Identifikace daňových rájů je důležitá z hlediska manažerského jako prvotní informace o legislativním rámci při rozhodování o využití mezinárodního daňového plánování. Z pohledu ekonomiky podniku přináší některé podněty v rámci daňového plánování a efektivního manažerského rozhodování.

Otázky k diskusi:

1. Výsledky, záměry a tendence OECD (*The Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes*) při řešení problematiky daňových rájů v budoucnosti, v omezování jejich úlohy v daňovém plánování jako formy nekalé konkurence a narušování veřejných financí.
2. Možnosti, výsledky a záměry státu (Ministerstva financí ČR) k omezení daňových úniků prostřednictvím daňových rájů v současnosti i budoucnosti.
3. Vypovídací schopnost *Mezinárodního indexu daňové konkurence 2018* (ITCI - International Tax Competitiveness Index 2018) z hlediska firem a jejich investic, ale rovněž z pohledu ekonomického růstu a zaměstnanosti (stručné zhodnocení rozdílů mezi daňovým systémem Estonska - 1. místo a ČR - 9. místo).
4. Odhad daňových úniků v ČR popř. v EU prostřednictvím daňových rájů.
5. Předpoklady a důsledky zavedení digitální daně v ČR.

Disertační práce splňuje všechny požadavky z hlediska věcného i formálního, a proto ji doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajoby disertací na Fakultě ekonomicko-správní Univerzity Pardubice.

V Hradci Králové dne 27. 8. 2019

Prof. Ing. Ladislav Hájek, CSc.

Posudek disertační práce

Název disertační práce: Mezinárodní aspekty daňového plánování podniků

Autor práce: Ing. Vít Jedlička

Autor posudku: prof. Ing. Ivan Jáč, CSc.

I. **Problematika** řešené práce je orientována na daňové plánování, jako velmi aktuální situaci a strategií řízení korporací s možností snižování nákladů se zacílením na zvyšování rentability a následným posílením konkurenceschopnosti. Autor správně vystihl a v textu zdůraznil tuto možnost jako jednu z omezených možností posilování pozice, ale i finančního zdraví firmy souběžně. Nesoustřeďuje se jen na výrobní náklady či další provozní druhy, ale hledá zdroje úspor i v ostatních kategoriích – v tomto případě v administrativních nákladech, kam lze zařadit i tzv. daňové náklady.

Je všeobecně známo, že řada korporací se rozhoduje ještě před zahájením své činnosti o aspektech podnikání a po zvážení míry zdanění zisku alokuje své investice v daném teritoriu.

Tento pohled je ovšem nutné chápat v mezinárodním rozměru, který je charakterizován především projevy globalizace a rozvoje informačních technologií se všemi svými „novými“ možnostmi a kapacitními atributy. V úvodním textu je také naznačeno, že efektivní daňové plánování přináší prostřednictvím navýšení hospodářského výsledku – zisku efekty i pro vlastníky či manažery v podobě participace na jeho rozdělení a tím je motivuje k sofistikovaným přístupům k této optimalizaci. V této úvodní části postrádám více literárních zdrojů a odkazů na řešenou problematiku v zahraniční literatuře výjma odkazu na jediný zdroj (Wiebe, 2011).

II. **Analýza současného stavu** se zabývá nejen definicí základních pojmů, ale vysvětluje i úlohu mezinárodních institucí s důrazem na jejich možnost ovlivňovat v radě případů i národní legislativu. Na několika schématech jsou uvedeny struktury daňového plánování na základě rozdílných způsobů přesouvání zisků a využívání kombinace nákladových úroků a „osvobozených“ dividend.

V rámci identifikace tzv. daňových rájů je pak zdůrazněna jistá obtížnost a nejednost používaných kritérií pro jejich určení a jsou uvedeny četné odkazy na odborné studie

, které ne zcela jednotně uvádějí různé indikátory a veličiny určující jejich zařazení či odmítnutí do kategorie daňového ráje. Jedním z významných přístupů je hodnocení Mezinárodního měnového fondu a vytvoření seznamu finančních offshorových center. Dalším zajímavým výstupem je stanovení Financial Secrecy Index (FSI) firmy Tax Justice Network, který pak v tab. 3 z roku 2018 uvádí pořadí zemí dle dosaženého skóre. Pořadí zemí dle tohoto skóre zahrnuje celkem 112 hodnocených zemí a vykazuje „jistá“ překvapení v pozici dosaženého skóre jako např. v podobě pozice Německa. V případě České republiky je dosaženo poměrně „přijatelné“ pořadí.

Závěrečné shrnutí kapitoly považuje daňové plánování jako nevyhnutelnou činnost korporací nutnou pro potřeby snižování nákladů a udržování konkurenčně výhodného postavení.

III. **Stanovením cílů** bylo vymezeno směřování řešení disertační práce a to směrem k vytvoření modelu daňové zátěže společností působících v ČR spolu s vymezením významnosti proměnných souvisejících s daňovým plánováním. Autor určil 6 dílčích cílů a 4 hypotézy, které by měly dostatečně pokrýt a potvrdit všeobecný předpoklad o efektivnosti daňového plánování.

IV. **Použité metody** jsou rozděleny do dvou částí a první část se týká identifikace daňových rájů, druhá zkoumá konstrukci modelu charakterizujícího determinanty daňové zátěže. Protože pouhým vyhodnocením daňové legislativy příslušné země není možné přesně indikovat příslušnost teritoria k daňovému ráji, je nutné provést analýzu dat souhrnně vyjadřujících kanály, které jsou využívány v oblasti daňového plánování. To může řešit využití shlukové analýzy, která zařazuje objekty do skupin – shluků a tak objekty stejného shluku mají větší podobnost než jiné dva objekty z různých shluků a proto je tedy tato shluková analýza optimálním nástrojem pro identifikaci daňových rájů v rámci EU.

V. **Disertační práce dále pokračuje prezentací výsledků** části identifikace daňových rájů a vytvořením modelu daňové zátěže, který je popsán rovnicí (8) na straně 67.

V závěrečné diskuzi jsou řešeny výsledky aplikace vytvořeného modelu, která nepotvrdila tři ze čtyř stanovených hypotéz, které byly vysloveny na základě empirických studií různých autorů. Nabízí se tedy otázka, zda lze identifikovat nějaké přínosy disertační práce, když nebyly většinou potvrzeny navržené hypotézy.

Lze potvrdit teoretické přínosy , které spočívají mimo jiné v rozsáhlých rešerších dosavadních studií , které spolu s výsledky z charakteristik daňových rájů podpořily vytvoření nového modelu modifikujícího stávající podmínky zahraničně vlastněných společností.

Pedagogické přínosy lze spatřovat v obohacení o nové poznatky nejen daňové problematiky, ale i v oblasti finančního řízení. Všechny tyto nově formulované závěry pak jistě obohatí výuku nejen stávajících předmětů, ale mohou přispět i k zavedení předmětů nových.

V podnikové praxi pak lze využít nové poznatky především v oborech finančnictví, kde byly potvrzeny možnosti daňového plánování. Je však třeba připomenout, že vytvoření funkčního a efektivního daňového modelu vyžaduje i značné investice pro potřeby vytvoření několika struktur v různých zemích.

Závěrem lze konstatovat, že disertační práce naplnila své cíle, byl vhodně použit i instrumentář vědeckých metod a závěry práce byly jasně formulovány.

Disertační práce je logicky strukturována, odpovídajícím způsobem formálně zpracována , je využito četných odkazovaných zdrojů a přenesena řada citací.

Práci doporučuji k obhajobě a po jejím úspěšném obhájení **navrhuji udělit titul Ph.D**

V Liberci dne 18.8.2019

prof. Ing. Ivan Jáč, CSc.

